

GELECEĞİN VATANDAŞLARI: GENÇLER ULUSAL VE KÜRESEL PROBLEMLERİ NASIL ALGILAMAKTADIRLAR?¹

Zafer KUŞ²

Kadir KARATEKİN³

Zihni MEREY⁴

Öz

Bu çalışmada sosyal bilimler lisesi öğrencilerinin ulusal ve uluslararası problemler hakkında ne düşündükleri, bu konular hakkında nereden bilgi edindikleri ve bu problemlerin çözümüne olan inançlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Çalışma grubunu Kırşehir İlinde yer alan Sosyal Bilimler Lisesinde öğrenim gören 14, 15 ve 16 yaşlarındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplama aracı iki boyutlu olarak tasarlanmıştır. İlk boyutta öğrencilerden Türkiye ile ilgili, ikinci boyutta ise küresel boyutta öncelikli gördükleri sorunları önem sırasına göre yazmaları istenmiş, ardından öğrencilere bu konular hakkında bilgi kaynakları ve ulusal sorunların yakın bir gelecekte çözümüne ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Elde edilen yazılı dokümanlar içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir: Gençler Türkiye'yi ilgilendiren en önemli problem olarak terörü görmektedirler. Türkiye açısından önemli gördükleri diğer problemlerin başında ise işsizlik ve şiddet gelmektedir. Uluslararası alanda Ortadoğu sorunu önemli bir problem olarak görülmektedir. Gençlerin dünyada önemli gördükleri diğer problemler ise savaş, açlık ve çevre sorunlarıdır.

Anahtar Sözcükler: Gençler, Ulusal Problem, Küresel Problem, Vatandaş, Algı, Sosyal Bilimler Lisesi

Abstract

The aim of this study is to find out what the young people think about the national and international problems, where they get the necessary information about these issues and determine their faith in overcoming these problems. Case study, which is among qualitative research patterns, was utilized in the study. The study group comprised of 14-15-16-year-old students of Social Sciences High School in Kırşehir. Data collection tool was designed as two-dimensional. The students were asked to write down the problems in Turkey in the first dimension and the ones with a global scale in the second dimension in a priority order; to state their source of information concerning these problems; and to express their opinions with respect to the solutions for the national problems in the near future. The written documents collected were analyzed using content analysis method. The results of the study can be summarized as follows: The young people (in Turkey) see "Terrorism" as the most important national problem. They consider "unemployment" and "violence" among the major problems in Turkey. On a global scale, problems concerning the Middle East are regarded as significant. Other problems they put emphasis on are war, hunger and environmental problems.

Keywords: Young people, National Problem, International Problem, Civic, Perception, Social Sciences High School

¹ Bu çalışmanın bir bölümü 4-7 Mayıs 2012 tarihleri arasında yapılan IV. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ABD, zaferkus@gmail.com

³ Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği ABD, kadirkaratekin@gmail.com

⁴ Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ABD, zihnimerey@hotmail.com

Bir yönetim biçimi olarak demokrasi, genel anlamıyla siyasal gücün halkın yetkisinde olması demektir. Sözlük anlamı olarak demokrasi; “halkın egemenliğine dayanan yönetim şeklidir” (TDK, 1992). Elbette, demokrasi sadece halkın yönetime egemen olması, politik alanda ortaklaşa karar alması değil; bunun yanında katılımcıların, sosyal ve politik hayat ile ilgili kararları oluşturması, sürdürmesi ve değiştirebilmesidir (Biesta, 2007). Demokratik düzenin devam etmesi ve demokrasinin en iyi biçimde uygulanması için ülkedeki vatandaşların demokrasiyi davranış biçimi olarak özümsemiş ve demokrasi ilkelerini genişleterek yaşama geçirebilmiş; aktif, katılımcı vatandaş olması gerekir.

Aktif vatandaş, içinde yaşadığı toplumun sorunlarının farkında olan, bu sorunlar ile mücadele edebilen ve yaşadığı topluma ve ortak süreçlere katılarak katkı sağlayan vatandaştır. Yetişkin bir insanın birdenbire aktif vatandaş olması beklenemez, aktif vatandaşlık, bireylerin daha ilköğretim düzeyinden başlayarak toplumsal hayata katılmaları ve gençlik yıllarında bu davranışı devam ettirmesi ile mümkündür. Erken yaşlarda katılımın önemini kavrayan çocuklar ve gençler, şüphesiz ilerleyen yaşlarında da toplumun aktif yurttaşları olarak hayatlarına devam edeceklerdir. Katılım aynı zamanda gençlerin birey olarak toplumda var olma, aidiyet ve kimliklerini oluşturma, kendi ihtiyaçlarını belirleyebilme, ihtiyaçlarıyla ilgili haklarını savunabilme ve kendileri için mevcut hak çemberini genişletmelerinin de temel koşullarından biridir (Yentürk vd,2008, Gençlik ve Birleşmiş Milletler, 2007). Gençlik katılımını, salt karar alma mekanizmalarına katılım olarak görmemek, bunun yanında, gençliğin sosyal, ekonomik, kültürel hayata da katılımını içerecek geniş bir kavram olarak algılamak gerekir. Katılım, aileden başlayıp, uluslararası platforma kadar, okul, iş yeri, sağlık hizmetleri, yerel ve ulusal yönetimler, gençlik örgütleri, kulüpler, sendikalar ve meclisler gibi birçok düzeyde gerçekleşebilir (Ansell, 2005).

Ancak günümüzde endişe verici bir şekilde aktif vatandaşın anlamı oldukça daralmış, aktif vatandaş sadece yerel ve genel seçimlerde oy kullanan kişi anlamına gelmiştir. Oysa demokrasilerde, katılım sadece oy verme ile sınırlı değildir.

Gençlerin toplumsal anlamda sorumluluklarını ifade eden bazı göstergeler bulunmaktadır. Bunlar; oy vermenin yanı sıra siyasi süreç hakkında bilgi sahibi olma, ulusal ve uluslararası olayları takip etme, düşünme teknikleri, bilgi teknolojilerini kullanma becerisi, medyaya katılma, etkileşim ve tartışma becerileri, gönüllülük faaliyetlerine katılım gibi göstergelerdir (Schusler ve Krasny, 2008).

Avrupa dâhil Türkiye ve diğer birçok ülkede sosyal-politik olaylara vatandaş katılımı oldukça düşüktür (Fyfe, 2007; Angvik ve Von Borries, 1997; Lopez ve ark., 2005; Lopez ark, 2007). Torney-Purta ve ark. (2001), 28 ülkede, 14 yaşında 90 bin öğrenci ile yapmış oldukları vatandaşlık eğitim çalışmasında öğrencilerin katılım konusunda olumsuz düşünceye sahip olduklarını, öğrencilerinin %80'inin katılım eğilimi olmadığını tespit etmişlerdir. Bu nedenle özellikle son yirmi yılda Amerika, Avustralya, Kanada ve birçok Avrupa devleti gençlerin bilgi, beceri ve eğilimlerini artırmak ve gençlerin birer vatandaş olarak görevlerini yerine getirmeleri için vatandaşlık eğitimine büyük önem vermektedir (Torney-Purta ve ark.,1999; Davies ve Issitt, 2005). Benzer şekilde Türkiye'de 1989 yılında yapılan I. Gençlik Şûrası'nda da gençliğin serbest zamanlarını genellikle pasif, katılımcı olmayan, seyirci konumundaki etkinliklerle geçirdikleri ve yapıcı (etken) faaliyetlere yeterli kadar katılmadıkları ifade edilmiştir. I. Gençlik Şûrası'ndan bugüne yaklaşık 23 yıl geçmiştir. O yıllarda doğan çocuklar bugünün gençleridir. Ancak aynı sorun hâlâ devam etmektedir.

Bugün birçok ülkede gençlerin katılımının neden düşük olduğu bilimsel çalışmalar ile açıklanmaya çalışılmaktadır. Türkiye'de de bu konuda çeşitli çalışmalar yapılmakta ve nedenleri ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Ancak bilinen bir gerçektir ki ülkemizde yetmişli ve seksenli yıllarda yaşanan gençlik olayları yüzünden günümüzde yetişkinler, gençlerin siyasi ve toplumsal konudaki tartışmalara dâhil olmasını istememektedir. Bu durum ülkemizde gençliğin sosyo-politik konulara katılımında büyük bir engel teşkil etmektedir.

Türkiye'de gençlerin her alanda katılımının düşük olması geleceğin demokratik Türkiye'si açısından daha büyük bir sorun oluşturmaktadır. Çünkü

Türkiye genç nüfusa sahip bir ülkedir. Nüfusun yarısı 29 yaşın altındadır. Nüfus içinde en geniş yaş grubunu 15-19 yaş grubu oluşturmaktadır (TÜİK, 2012). Birleşmiş Milletler İnsani Gelişme Raporu'na (2008) göre, 2023 yılına ulaşıldığında Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde yetmişinin çalışma çağına olacağı, çalışma çağındaki nüfusun 2040 yılına kadar artmaya devam edeceği belirtilmektedir. Ayrıca raporda, gençlerin katılımını sağlayacak imkânların oldukça sınırlı olduğu, bu durumun da ülkenin sosyal ve siyasi yaşamına, ulusal insani gelişimine bir engel teşkil ettiği ifade edilmektedir. Gençlerin kurumlarla iş birliği ve süreçlere katılımı konusundaki temel probleminin bilgi eksikliği olduğu görülmektedir.

Türkiye'de genç nüfusun bu kadar geniş yer tutmasına rağmen ne yazık ki gençler için düzenlenmiş özel bir gençlik politikası ya da gençlik yasası bulunmamaktadır. Ülkemizde gençlik politikası, temelini Anayasa'da (1982) "Gençliğin Korunması" başlığı ile yer alan 58. maddeden almaktadır. Bu maddede; *"Devlet, İstiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılabları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetiştirme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır."* ifadeleri yer almaktadır. Görüldüğü üzere anayasamızda gençler korunmaya muhtaç bireyler olarak görülmekte, alkol, uyuşturucu, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan korunmasından bahsedilmektedir. Ne yazık ki, anayasada gençliğin haklarından bahseden, gençleri toplumsal-politik katılıma teşvik eden önerilerden bahsedilmemektedir. Geleneksel okul modelinde de genel olarak öğrencilere ilk olarak okulda hangi kurallara uyacağı daha sonra toplumda hangi kurallara uyacağından bahsedilir. Ancak onlara okulda karar alma sürecine nasıl katılacağından, toplumsal alanda hangi alanlara katılması gerektiğinden, bunu nasıl yapacağından ve hangi kanallar ile yöneticileri etkileyeceğinden çok fazla söz edilmemektedir.

Son yıllarda gençlerin, her türlü katılımı ile ilgili çeşitli düzenlemelere gidilmekte ve projeler hazırlanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin 2007-2013 yıllarını kapsayan 9. Kalkınma Planında, gençlerin aileleriyle ve toplumla iletişimlerini daha sağlıklı hâle getirecek, özgüvenlerini geliştirecek, yaşadıkları topluma aidiyet duygusu ve duyarlılıklarını artıracak, karar alma süreçlerine katılımlarını sağlayacak tedbirlerin alınacağı ifade edilmektedir (Devlet Planlama Teşkilatı, 2006). Ancak bu konuda henüz somut gelişmeler kaydedilememiştir.

Gençliğin katılımı ve fikirlerini ortaya koymadaki becerisi ancak ilgi, bilgi ve farkındalık düzeylerinin artmasıyla mümkündür. Bu konuda gençliğe yönelik uygulanacak programlar ve eğitim süreci birbirini tamamlamalıdır. Aksi takdirde bu unsurların her biri, tek başına uygulandığında beklenen sonucu vermeyecektir (Özer, 2011). Diğer bir deyişle gençler etkin ve aktif yurttaş olabilmeleri için karar alma ve katılım konularındaki becerileri öğrenmeli ve aynı zamanda da bunu teşvik eden politikalar geliştirilmelidir (Arches ve Fleming, 2006).

Artık yeni yüzyılın yaklaşımı; genç insanları hızla değişen dünyada hayatın belirsizliğine ve zorluklarına nasıl hazırlayabiliriz olmuştur (Ichilov, 1998; Akt. Kerr, 1999). Bizler ulusal ve uluslararası olayları anlayabilen, yorumlayabilen ve çözüme katkı sağlayan aktif vatandaşlar yetiştirmek istiyorsak gençlerin ulusal ve uluslararası konular hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamalıyız. Özellikle Türkiye'de gençlerin ulusal ve uluslararası olaylar hakkındaki düşünceleri, bu konuları takip edip etmedikleri ve ediyorlar ise bu konulara daha çok hangi bilgi kaynaklarından ulaştıklarına dair araştırmalar son derece sınırlıdır. Bu çalışmada bu eksiklikten yola çıkılarak orta öğretim gençliğinin ulusal ve uluslararası sorunlar konusunda ne düşündüklerini ve bu konularda bilgi kaynaklarının neler olduğunu tespit etmek amaçlanmıştır.

Yöntem

Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması (case study) kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi

içinde çalışan ve durumları çok yönlü, sistemli ve derinlemesine inceleyen görgül bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005; Patton, 1990; Cohen ve Manion, 1997). Durum çalışması, durumun sınırlanması, araştırma olgusunun belirlenmesi, veri setinin araştırılması, bulguların oluşturulması, yorumların yapılması ve sonuçların yazılması aşamalarını içerir (Denzin ve Lincoln, 1996; Bassegy, 1999).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Kırşehir ilinde yer alan Sosyal Bilimler Lisesinde öğrenim gören 14, 15 ve 16 yaşlarındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerin 24'ü kız, 25'i ise erkek öğrencidir. Araştırmada olasılık temelli örnekleme yöntemlerinden “aşırı veya aykırı durum örnekleme tekniği” (Yıldırım ve Şimşek, 2005) kullanılmıştır. Bu teknik derin bir incelemeye tabi tutulabilecek sınırlı sayıda ancak aynı ölçüde bilgi bakımından zengin durumların çalışılmasını öngörür. Aşırı veya aykırı durumlar, normal durumlara göre daha zengin veri ortaya koyabilir ve araştırma problemini derinlemesine çok boyutlu bir biçimde anlamamıza yardımcı olabilir. Sosyal bilimler liselerine merkezî sistemle yapılan seviye belirleme sınavlarında alınan puanlar ile öğrencinin yıl sonu başarı puanları ve davranış puanlarına göre belirlenen ortaöğretime geçiş puanı ve tercihlerine göre öğrenci alınmaktadır. Alanında yüksek puan alan başarılı öğrenciler bu liselere kayıt hakkı elde etmektedir. Bu okullar, sosyal bilimler alanlarında ihtiyaç duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesini ve sosyal bilimler alanlarında araştırmaya yöneltecek ve gelişmeleri takip edecek bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Dolayısıyla, sosyal olaylara daha duyarlı ve ulusal ve uluslararası olaylar karşısında bilgi ve farkındalık seviyesi daha üst düzeyde olması beklenen bu öğrencilerin oluşturacağı örneklemden elde edilecek verilerin araştırma amaçlarıyla daha fazla uygunluk içinde olacağı düşünülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmalarda toplanan veriler çeşitlilik gösterir. Toplanan veriler gözlem notları, görüşme kayıtları, dokümanlar, resimler ve diğer grafik sunumları şeklinde olabilir (Cohen ve ark., 2007; Ritchie ve Lewis, 2003; Yıldırım ve Şimşek, 2005). Veri toplama aracına öğrencilerin verdiği yazılı yanıtlar doküman niteliği taşımaktadır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Veri toplama aracı iki boyutlu olarak tasarlanmıştır. İlk boyutta öğrencilere Türkiye ile ilgili öncelikli gördüğü sorunları önem sırasına göre yazmaları ve açıklama yapmaları istenmiştir. Ayrıca bu konular hakkında bilgi kaynakları ve ulusal sorunların yakın bir gelecekte çözümüne yönelik düşünceleri sorulmuştur. İkinci boyutta ise uluslararası boyutta öncelikli gördüğü sorunları önem sırasına göre yazmaları, bu konular hakkında bilgi kaynakları ve ulusal sorunların yakın bir gelecekte çözümüne ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Durum çalışmalarının yapı geçerliği, toplanan verilere ilişkin bir kanıt zincirinin kurulmasıyla sağlanır; iç geçerliği, sonuçların açık seçik ortaya konması, çıkarımlarla ilgili kanıtların diğer kişilerin ulaşacağı bir biçimde sunulmasıyla oluşur; dış geçerlik, elde edilen sonuçlara dayalı olarak bir kuram veya kavramsal model önerilmesiyle; güvenilirlik ise araştırmada izlenen süreçlerin açık bir biçimde sunulmasıyla elde edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırmada öğrencilerden elde edilen verilerden doğrudan alıntılar yapılarak kanıtlar sunulmuş ve bu yolla geçerliği sağlanmıştır; güvenilirlik ise araştırmamızda takip edilen aşamaların ayrıntılı bir biçimde açıklanmasıyla elde edilmiştir.

Verilerin analizi

Elde edilen yazılı dokümanlar içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Dokümanların içeriğinin anlaşılması ve metinlerdeki kelimelerin ve cümlelerin niteliğinin belirlenmesi amacıyla içerik analizi uygulanır. Çözümleyici bu yaklaşım, verilerden kategorilerin üretilmesine olanak tanır (May, 1996). İçerik analizi,

toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temanın saptanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Araştırmada içerik analizi türlerinden 'kategorisel analiz' kullanılmıştır. Kategorisel analiz, genel olarak belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından bu birimlerin önceden saptanmış ölçütlere göre kategoriler hâlinde gruplandırılmasıdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Kategori oluşturma, özel verilerden hareketle genel bir sonuç oluşturma aşamasıdır (Ely ve ark., 1998). Kategorisel analizde önce veriler kodlanmıştır. Bu kodlama, verilerin kodlanması esnasında ortaya çıkan kavramlara göre yapılmıştır. Kodlar, soruların benzer cevaplarını tanımlayan ve verileri düzenleyip çözümlenmeye yardım eden sembollerdir (Robson, 2001). Ardından kodları genel düzeyde açıklayan kategoriler (temalar) belirlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır. Ayrıca, gerektiğinde başka araştırmacıların kullanabileceği/kontrol edebileceği bir veri tabanı oluşturulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Verilerin yorumlanmasında öğrencilere ait görüşler doğrudan aktarılmıştır. Bu aktarmalar sırasında öğrencilerin isimleri verilmemiş, kodlama kullanılmıştır. Örneğin 15/K kodu 15 yaşındaki kız öğrenciyi simgelemektedir.

Bulgular

Tablo 1: Gençlerin Ulusal Boyutta Öncelikli Gördüğü Problemler

1. Öncelikli problem	Terör (28)	Eğitim (8)	İşsizlik (5)
2. Öncelikli problem	İşsizlik (14)	Terör (9)	Şiddet (8)
3. Öncelikli problem	İşsizlik (11)	Yoksulluk (9)	Eğitim (5)
4. Öncelikli problem	Şiddet (10)	Çevre (8)	İnsan Hakları (8)
5. Öncelikli problem	Sağlık (10)	Eğitim (7)	Yoksulluk (6)
6. Öncelikli problem	İnsan Hakları (11)	Çevre (9)	Sağlık (6)
7. Öncelikli problem	Şiddet (8)	Çevre (6)	İnsan hakları (6)
8. Öncelikli problem	Yoksulluk (9)	Sağlık (8)	Çevre (7)
9. Öncelikli problem	Çevre (10)	Sağlık (9)	Hoşgörüsüzlük (8)

Tablo 1’de görüldüğü üzere, terör konusu Türkiye’yi ilgilendiren en önemli problemidir. Gençlerin, Türkiye açısından önemli gördükleri öncelikli diğer problemler ise, işsizlik ve şiddettir. Gençlerin Türkiye açısından en az önemli olarak gördükleri problemler çevre, sağlık ve hoşgörüsüzlüktür. İnsan hakları, eğitim ve yoksulluk ise Türkiye’de gençler arasında orta düzeyde önemli bir sorun olarak görülmektedir.

Tablo 2: Gençlerin Ulusal Problem Olarak Gördükleri Konular ve Oluşan Kategoriler

Kategoriler / Problemler	Neden	Sonuç	Çözüm
Terör	Dış güçlerin etkisi (6), tam olarak bilmiyorum (2), halkı kandırıyorlar (2), aile içindeki hoşgörüsüzlük (1), teröre bilinçsizce bir katılım oluyor (1), bilinçsizlik (1).	Askerlerimiz şehit oluyor (8), en büyük problemimiz (6), milletimiz sıkıntı çekiyor (6), insanlar yaşamını yitiriyor (4), şimdiye kadar bitirilememiş (3), beraberinde birçok sorun doğuyor(3), ülkemizin birlik ve beraberliği bozuluyor (2), ekonomimiz kötü etkileniyor (2), medyada önemli bir yer tutuyor (1), gelecek konusunda endişeliyim (1), demokrasimize zarar vermekte (1). (3),	Birlik beraberlik içinde olmalıyız (6), genç ve dinamik ordu (5), caydırıcı cezalar (4), bir an önce çözüm bulmalıyız (3), çözüm tamamen devletle ilgili (2), geniş çaplı bir operasyon (2), terör biterse ülkemiz daha hızlı gelişecek (2), istihbaratı güçlendirmeliyiz (1) vatanını, bayrağını seven bir gençlik yetiştirmek (1) daha etkili silahlar üretilmeli (1).

İşsizlik	İstihdam alanlarının /fabrikaların olmaması (6), emeklilik yaşının yüksek olması (2), insanların düzenli eğitim alamaması (3), ekonomik kriz (1), kırsal kesimlerin yok edilmesi (1), torpil (1), nüfusun fazla olması (1), planlama olmaması (1),	Aile içi bir çok sorun (şiddet, açlık, boşanma vb.) ortaya çıkıyor (18), En önemli sorun (7), öğretmenler atanamıyor (5), üniversite mezunları iş bulamıyor (3), toplum olumsuz etkilenir/ problemler ortaya çıkar (7), çocukların eğitim imkânı kısıtlanır (2), yurt dışına göç (2), ekonomiyi kötü etkiler (1), köy okulları öğretmensiz (1), bütün dünyada etkili olmakta (1), işsizlik artıyor (1), gençler boş geziyor (1)	İstihdam alanları yaratılmalı//fabrika açılmalı (9), bilinçli olunmalı (2), meslek eğitimi artırılmalı (1), özelleştirmeden kaçınılmalı (1), üniversite mezunu gençlere iş verilmeli (1), köylere öğretmen atanmalı (1), bayanlar okumalı (1), bayanlar çalışmamalı (1), zorunlu emeklilik (1), özel yatırımcıya teşvik sağlanmalı (1), nüfus artışı düzenlenmeli (1), halk girişimde bulunmalı (1), planlama yapılmalı (1)
Şiddet	İşsizlik (3), kavga ve dövüşe olan meyilimiz (2), kadına şiddet yapılır anlayışı var (2), ailede görülen tekrar ediliyor (1), bu olaya yeterince önem verilmiyor (1), yasalar çok pasif (1).	Kadınlar şiddet altında, öldürülüyor (8), televizyonda her gün duyuyoruz (6), insanlar ölüyor (2), insanlar intihar ediyor (2), birçok insan toplumda şiddete uğruyor (2), bütün toplumu etkiler (4), kadına şiddette dünyada ön sıralardayız (1), sadece fiziksel değil psikolojik de uygulanıyor (1), ülke açısından sonuçları çok kötü (1), tüm dünyada büyük bir sorun (1).	Caydırıcı ağır ceza verilmeli (4), aileler bilinçlenmeli (3), teknoloji kullanılmalı (1), gelir seviyesi artırılmalı (1), anlayışlı bireyler yetiştirilmeli (1), evlenirken insanlar iyi düşünmeli (1), kadınlar korunmalı (3), öğretmenler dikkatli olmalı (1).

Eğitim	Sürekli eğitim sisteminin değişmesi (6), bir türlü çözülemeyen problem (2), ülkemizin en büyük problemi (2), sınav sistemi (2), ailelerin bilinçsizliği (1), temel bir sorun olarak fark edilmiyor (1).	Bu sorun beraberinde birçok sorun getirecektir (5), öğrencinin ve eğitimcilerin işi zorlaşıyor (3), kız çocukları okula gidemiyor (3), öğrenciler baskı altında (1), eğitilmiş insan dünyayı kurtarır (1), eğitime olan ilgilimiz azalıyor (1), eğitimsiz insan kolay kandırılıyor (1), toplumda eğitim farkı çok fazla (1).	İlgi, yeteneklerine göre yönlendirme (3), bir yenilik yaparken diğerlerini yıkmamak (2), oturmuş bir eğitim sistemi (2), eğitim birçok sorunu çözecek (1), sosyal aktiviteler önemli hâle getirilmeli (1).
İnsan Hakları	İnsan hakları önemsenmiyor (2), düşük cezalar (1), eğitim sorunu (1).	Ülkemizde insan hakları ihlal ediliyor (4), Ülkemizin en büyük sorunu (1), Türkiye'nin imajı zedeleniyor (1), kadınlara şiddet (2), torpil her yerde var (1).	Ağır para cezası verilebilir (2), insan hakları ihlal edilmemeli (1), adalet göz önüne alınmalı (1), Türkiye gibi özgür bir ülkede bunlar olmamalı (1), insanlara hakları öğretilmeli (1).
Yoksulluk	İşsizlik (10), gelir farkının fazla olması (1).	Sağlık, eğitim sorunları başlıyor (2), çok sayıda yoksul aile var (1), suç oranı artıyor (1), büyük bir gelir farkı var (1).	İş imkânları artırılmalı (8), zengin insanlar hassas olmalı (2), yardımlaşma olmalı (1), gelir farkı azaltılmalı (1), devlet yardımı çözüm değil (1),

Çevre Sorunları	Halk çok bilinçsiz (2), fabrikalar (2), eğitimsizlik (1).	Ormanlar yok oluyor (2), geleceğimiz yok oluyor (1), temiz bir çevrede yaşamak istiyoruz (1), doğanın olanakları azalır (1), deniz, hava, su kirleniyor (1), hastalıklar artacak (1), insanlık kendini yok edecek (1)	Caydırıcı cezalar verilmeli (2) bir kişi değil dünya bilinçlenmeli (1), çevre örgütlenmeleri yapılmalı (1), yasalar çıkartılmalı insanlar sorumlu tutulmalı (1).
Sağlık	Denetimin az olması (1), tıbbi malzeme eksikliği (1), ilaçların ithal edilmesi (1), bekleyen kişi sayısının fazla olması (1).	Vatandaşlar hayatını kaybediyor (3).	Devlet sağlık hizmetindeki kaliteyi artırmalı (2).
Hoşgörü- süzlük	Tüm problemlerin kaynağı (1), ülkemizin en büyük sorunlarından (1), millet olarak bu duyguya sahip değiliz (1).	Hoşgörünün olmadığı yerde kargaşa olur (1) sevgi olmaz (1).	Saygı ve sevgi olmalıdır (2), hoşgörü milletin temel dayanağıdır (1), iletişime dikkat etmeliyiz (1).

Tablo 2’de görüldüğü üzere gençler en önemli sorun olarak gördükleri terörünün temel nedeni olarak dış güçlerin etkisini (6) ifade etmişlerdir. Terörün sonucu olarak ise askerlerimizin şehit olduğunu (8) ve büyük bir problem

doğurduğunu (6) belirtmişlerdir. Gençler, çözüm yolu olarak ise birlik içinde olmayı (6) ve askerî çözüm yollarını (8) önermişlerdir.

Bu konu ile ilgili görüş bildiren bir öğrenci şunları ifade etmiştir: “*Benim için Türkiye’de ki en önemli mesele terör meselesidir. Dışardan ülkemizi yıkamayan dış güçler ülkemize zarar vermek istiyor. Askerlerimizin şehit olmaması için birlik beraberlik içerisinde olmalıyız*” (K/15).

Gençler ikinci öncelikli problem olarak Türkiye’deki işsizliği ifade etmişlerdir. Bunun nedeni olarak istihdam alanlarının olmaması (6) göstermişlerdir. İşsizliğin sonucu olarak ise birçok ailevi sorunların yaşandığını (18) belirtmişlerdir. Son olarak işsizliğe öneri olarak ise istihdam alanlarının (fabrikaların) açılması (9) gerektiğini ifade etmişlerdir.

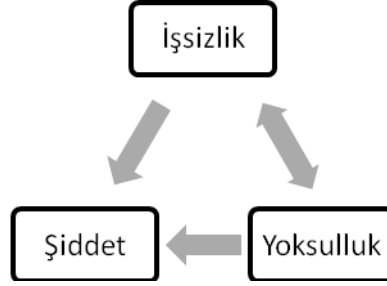
İşsizlik konusunda bir öğrenci şunları ifade etmektedir: “*İşsizlik sorunu bu ülkedeki başlıca sorunlardandır. İşsiz kalan kişinin ailesinde sorunlar başlıyor. Devlet yeni iş yerleri açarak bu durumun önüne geçmelidir*”(15/E).

Gençlerin Türk toplumunda önemli gördüğü diğer önemli problem ise şiddet sorunudur. Şiddetin temel nedeni olarak işsizliği (3); şiddetin sonucu olarak kadınların şiddet altında olduğunu ve öldürüldüğünü (8), her gün basında bununla ilgili haberler duyduklarını (6); şiddet sorununa çözüm olarak ise caydırıcı cezalar verilmesi (4) gerektiğini belirtmişlerdir.

Şiddet sorunu ile ilgili 16/K öğrenci şunları ifade etmiştir: “*Bence üçüncü önemli sorunumuz şiddet. Çünkü son dönemlerde kadına çok şiddet gösterip, acımasız şekilde öldürüyorlar. Diğer maddede belirttiğim gibi bu duruma neden olan temel etmen ise cahillik ve işsizlik bence.*”

Gençler ifadelerinde özellikle işsizlik, şiddet ve yoksulluk arasında sıkı bir ilişki kurmuşlardır. Yoksulluğun temel nedeninin işsizlik olduğunu, şiddetin temel nedenin de işsizlik ve yoksulluk olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu konu ile ilgili bir öğrenci şunları ifade etmiştir. “*Toplumda işsiz olan kişi evine ekmek götürememekte, bunun sonucunda yoksulluk ve diğer problemler başlamakta. Sonuç olarak evde bir şiddet ortamı doğmaktadır.*” (16/E).

Şekil. 1. Ulusal Sorunlar Arasında Kurulan İlişki

Gençler Türkiye’de en az önemli gördükleri problem olarak hoşgörüsüzlük sorununu ifade etmişlerdir. Hoşgörüsüzlüğün sonucu olarak kargaşa olacağını (1), sevgi olmayacağını; hoşgörüsüzlüğe çözüm olarak ise saygı ve sevginin olması (2) gerektiğini belirtmişlerdir.

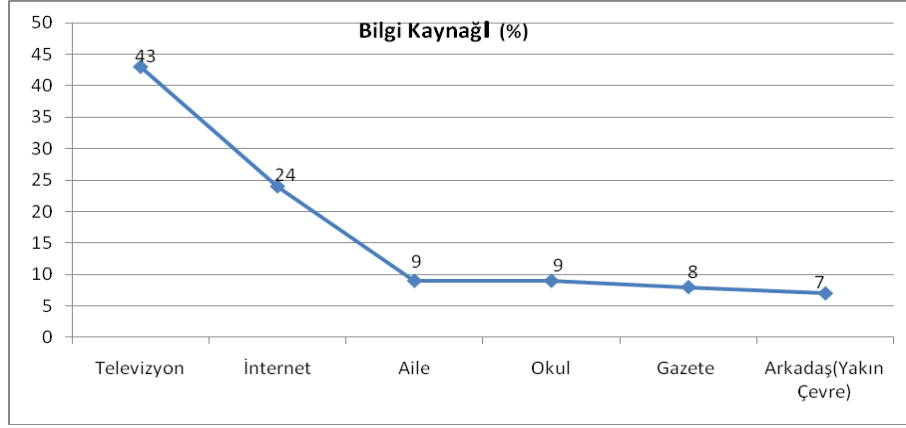
Türkiye’deki hoşgörüsüzlük sorunu ile ilgili olarak bir öğrenci şunları ifade etmiştir; “İnsanların birbirine karşı hoşgörülü olmaması Türkiye’de bir sorun. Hoşgörünün olmadığı yerde kargaşa olur, kimse kimseyi anlayamaz. Hoşgörünün olduğu yerde ise mutluluk olur.” (14/K). Gençlerin Türkiye’de önem derecesini daha az olarak gördükleri diğer sorunlar ise sağlık ve çevre sorunlarıdır. Sağlıkta yaşanan sorunların sonucunda insanların hayatlarını kaybettikleri (3) buna çözüm yolu olarak ise devletin sağlık hizmetindeki kaliteyi artırması (2) gerektiği ifade edilmiştir. Çevre sorunlarının temel nedeni olarak halkın bilinçsizliği (2) ve fabrikalar (2) gösterilmiştir. Çevre sorunlarının sonucunda ağaçların ve geleceğimizin yok olduğu (4); buna çözüm olarak ise caydırıcı cezalar verilmesi (2) gerektiği belirtilmiştir.

Çevre sorunları ile ilgili bir öğrenci şunları ifade etmiştir: “Türkiye’de çevre sorunu giderek büyüyen bir sorun. Bu konuda milletimiz çok bilinçsiz. Özellikle büyük şehirlerde fabrikalar çevreyi tamamen kirletiyor” (15/E).

Tablo 3: Ulusal Problemlere Yönelik Oluşan Kavramların Kategorilere Göre Dağılımı

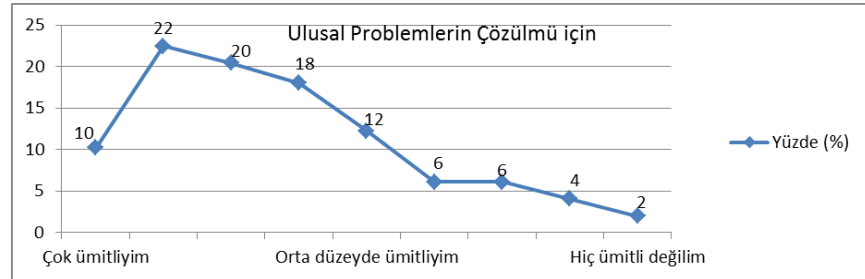
Problemler/kategoriler	Neden	Sonuç	Çözüm	Σ
	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	
İşsizlik	16	49	22	87
Terör	13	37	27	77
Şiddet	10	28	15	53
Eğitim	8	16	9	33
Yoksulluk	11	5	14	30
İnsan hakları	4	9	6	19
Çevre	5	8	5	18
Hoşgörü	3	3	4	10
Sağlık	4	3	1	8
Σ	74	158	103	335

Tablo 3 incelendiğinde en fazla işsizlik, terör ve şiddet ile ilgili kavramların; en az ise sağlık, hoşgörü ve çevre ile ilgili kavramların oluşturulduğu görülmektedir. Kategorilere göre ise en fazla “sonuç” kategorisinde, en az ise “neden” kategorisinde kavramların oluşturulduğu görülmektedir.

Grafik 1. Gençlerin Ulusal Konular Hakkında Bilgi Aldığı Kaynaklar

Grafik 1’de görüldüğü üzere gençler ulusal konular ile ilgili bilgileri büyük oranda televizyondan (% 43) ve internette (% 24) elde ettiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında ulusal konular hakkında aile (% 9), okul (% 9) ve gazetelerden de (% 8) bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir. Gençlerin ulusal konular hakkındaki bilgi kaynağının önemli bir kısmını televizyon ve internet oluşturmaktadır. Bu dikkate değer bir bulgudur. Televizyon ve internet bilgi kaynağı olarak okulun ve ailenin önüne geçmiştir. Bu da beraberinde bazı problemleri getirmektedir. Çünkü televizyon ve internette bir konu hakkında gerçek ile ilgisi olmayan yüzlerce bilgi yer almaktadır. Gençler bunun hangisinin doğru, hangisinin yanlış olduğunu ayırt edemediği için bazen bir konu hakkında yanlış bilgiye sahip olabilmektedir.

Grafik 2. Gençlerin Ulusal Sorunların Çözümüne İlişkin Düşünceleri

Grafikte 2’de görüldüğü üzere gençler ulusal sorunların yakın bir gelecekte çözüleceği konusunda genel olarak ümitli olduklarını ifade etmişlerdir. Çok düşük bir oran (%2) hiç ümitli olmadığını ifade ederken gençlerin bir kısmı ise (%10) çok ümitli olduklarını ifade etmişlerdir. Türkiye’deki sorunların yakın bir gelecekte çözümü için ümitli olduğunu ifade eden bir öğrenci şunları belirtmiştir: *“Türkiye’de yakın bir gelecekte birçok sorunun çözümü için ümitliyim. Türkiye git gide geliyor. Diğer devletler zayıflarken Türkiye geliyor. Ama bizim gelişmemizi istemedikleri için bi çok sorun çıkarıyorlar. Ancak biz bu şekilde birlik ve beraberlik içinde oldukça tüm sorunlarımızı çözeceğiz”* (15/E). Türkiye’deki sorunların yakın bir gelecekte çözümü için çok ümitli olmayan bir öğrenci ise şunları ifade etmiştir: *“Tüm sorunlarımızın tamamen çözüleceğini aslında düşünmüyorum. Bazı sorunlarımız çözülebilir ama büyük sorunlarımızın çözüleceği konusunda ümitsizim”* (14/K).

Tablo 4

Gençlerin Uluslar Arası Boyutta Öncelikli Gördüğü Problemler

1. Öncelikli problem	Ortadoğu (13)	Savaş (13)	Açlık (10)
2. Öncelikli problem	Savaş (17)	Çevre (11)	Ekonomi(11)
3. Öncelikli problem	Ekonomi (15)	Çevre (8)	Terör (7)
4. Öncelikli problem	Terör (12)	Ortadoğu (10)	İnsan hakları (9)
5. Öncelikli problem	İnsan hakları (10)	Terör (8)	Ortadoğu (8)
6. Öncelikli problem	Terör (11)	İnsan hakları (9)	Ekonomi (6)
7. Öncelikli problem	Açlık (18)	İnsan hakları (6)	Savaş (6)

Tablo 4’te görüldüğü üzere gençler uluslararası boyutta en önemli problem olarak Ortadoğu sorunu (13) ve savaş tehlikesini (13) görmektedirler. Açlık konusunda gençlerin farklı fikirlere sahip olduğu görülmektedir. Bazı gençler uluslararası boyutta açlık sorununun (10) birinci önemli problem olduğunu belirtirken bazıları ise son sırada önemli olduğunu (18) belirtmişlerdir. Diğer öncelikli problemler olarak ise çevre (11) ve ekonomik sorunlar (11) ikinci öncelikli

problem olarak gösterilmektedir. Gençlerin uluslararası boyutta öncelikli sorunlar olarak görmedikleri problemler ise insan hakları (6) ve terör (11) olaylarıdır.

Tablo 5'te görüldüğü üzere gençler Ortadoğu sorununu önemli bir sorun olarak görmekte bunun temel nedeni olarak ise devletler arası çıkar çatışmasını (5) ve İsrail'i (3) göstermektedirler. Bu uluslararası problemin sonucu olarak insanların hayatlarını kaybetmesini (2) ve bu sorunun bütün dünyayı etkilemesini (2) işaret etmişlerdir. Çözüm yolu olarak ise devletlerin bir araya gelmesi (3) gerektiğini belirtmişlerdir.

Dünyada en önemli sorunu Ortadoğu sorunu olarak gören bir öğrenci şunları ifade etmiştir: *“Dünyanın en önemli sorunu bugün bence Ortadoğu'dur. Orada çıkar çatışması yüzünden bir çok insan öldürülüyor. İsrail bunu yaparken bütün dünya izliyor”*(16/K).

Gençlerin dünyada önemli gördükleri diğer bir problem ise savaş tehlikesidir. Savaşın nedeni olarak büyük devletler (6) ve çıkar çatışmasını (4) ifade etmişlerdir. Savaşın sonucu olarak maddi manevi kayıpların olduğunu (3) ve ülkemizin de bu durumdan etkilendiğini (2) ifade etmişlerdir. Bu sorunun çözüm yolu olarak ise uluslararası bir komisyon kurulması (2) ve devletlerin bir araya gelmesi (2) gerektiğini ifade etmişlerdir.

Dünyadaki savaş sorunu ile ilgili bir öğrenci şunları ifade etmiştir: *“Bana göre dünyadaki en önemli tehlike savaştır. Büyük devletlerin çıkar çatışması yüzünden binlerce insan hayatını kaybediyor. Bence devletler bir araya gelerek sorunlarını çözmeli.”* (14/E).

Gençler, aşırı nüfus artışını (8) açlığın temel nedeni olarak gösterirken sonucu olarak ise çocukların ve insanların öldüğünü, dünyada büyük bir sorun olduğunu (4) belirtmişlerdir. Bu sorunun çözüm yolu olarak ise ülkeler arası iş birliğini (7) önermişlerdir. Açlık sorunu ile ilgili bir öğrenci şunları ifade etmiştir: *“Biz her ne kadar farkında olmasak da açlık dünyada önemli bir sorun. Özellikle aşırı nüfus artışı olduğu için insanlar karınlarını doyuramıyor. Ama tok ülkeler bir araya gelerek bu sorun kolayca çözülebilir”* (14/K).

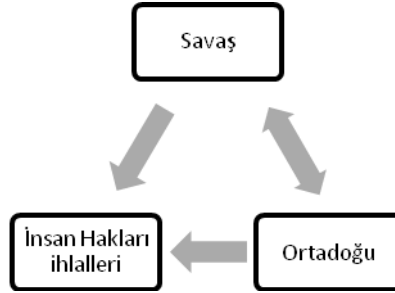
Tablo 5
Gençlerin Uluslararası Problem Olarak Gördükleri Konular ve Oluşan Kategoriler

Kategoriler/ Problemler	Neden	Sonuç	Çözüm
Ortadoğu	Büyük devletlerin çıkar çatışması (5), İsrail'in insanları katletmesi (3), özgürlük ve eşitlik mücadelesi (1), dinî ve millî üstünlük çabası (1), petrol (1), Müslüman devletler birbiri ile savaşıyor (1).	Birçok insan hayatını kaybediyor (4), dünya sessiz kalıyor (2), bütün dünyayı etkiliyor (2), bir savaşa neden olacak (1), ülkemizi de ilgilendiriyor (1), güçlü olan güçsüzü eziyor (1), dünya güçlü ülkelerin kontrolünde (1), göçler yaşanıyor (1), Arap baharı yaşanıyor (1).	Devletler bir araya gelmeli (3), dünya Filistin'de yapılanları görmeli (1), İsrail'e karşı önlem alınmalı (1), demokratik bir yolla çözülebilir (1), Müslüman devletler bir araya gelmeli (1), ortak yönetim ve toprak ortaklığı (1).
Savaş	Büyük devletler (6), her zaman bu tehlike var (4), çıkar çatışması (2), Suriye'de savaş tehlikesi var (1), dünya ülkeleri sessiz (1), insanların olduğu yerde savaş olur (1), hırs, kin, nefret ve güç gösterisi (1), silahlanma (1), İsrail (1).	Maddi manevi kayıplar oluyor (3), ülkemizde tehdit altında (2), sadece askerler değil siviller ölüyor (2), ülkeler tehdit altında (1), dünya savaşa sürükleniyor (1), kültürel miras yok oluyor (1).	Uluslararası bir komisyon kurulmalı (2), devletler bir araya gelmeli (2), dünyada barış sağlanmalı (1), sömürgecilğe son verilmeli (1), savaşa karşı her zaman hazır olunmalı (1), geleceğe nasıl bir dünya bırakırız diye düşünülmeli (1).
Açlık	Aşırı nüfus artışı (8), büyük ülkelerin sömürge anlayışı (2), üretimin azalması (2), dünyadaki kriz (1), israf (1),	Birçok insan/çocuk ölüyor (4), en büyük sorun (4), bir insanlık dramı (3), Amerika bolluk, Afrika açlık içinde (2), insanlığın bittiğini gösteriyor (1), Avrupa duyarsız (1), ihtiyaçlar karşılanmıyor (1).	Ülkeler iş birliği yapmalı (7), nüfus kontrolü (2), eşitlik ilkesi benimsenmeli (1), bir örgüt kurulmalı (1).
Çevre sorunları	Küresel ısınma (4), çevreye saygı duymuyoruz (2), dünyayı kirletmemiz (1), kaynak israfı (1).	Doğal kaynak bulamayacağız (4), bir çok soruna yol açacak (4), dünya yok oluyor (2), küresel ısınmaya neden olmakta (2), kendimiz sonumuzu hazırlıyoruz (1), insan nesli tükenecek (1), savaşlara neden olacak (1).	İnsanlar bilinçlendirilmeli (3), tasarruf yapılmalı (2), projeler yapılmalı (1), eylemler yapılmalı (1), para cezası uygulanmalı (1), kaynaklar sınırlı kullanılmalı (1), çözüm için geç kalınmıyor (1), çevreye zarar vermeyen ürünler kullanılmalı (1).
Ekonomi	Borç sorunu (2), ülkelerin bir birine yardım etmemesi (1), devletlerin rekabeti (1).	Sadece o ülke değil bütün ülkeler etkileniyor (5), Yunanistan güzel bir örnek (2), güçlü ekonomik sistemler kurmak (2), her sene bir ülkeyi etkiliyor (2), büyük bir sorun (1), ülkelerin gelişmesine engel (1), hırsızlık ve ölüm oranları artıyor (1), bazı ülkeler yok olacak (1), AB ülkeleri için büyük sorun (1), ülkeler batmakta (1).	Ekonomik tedbirler alınmalı (1), ekonomik birlikler (1), çözümünü yok (1), iş birliği yapılmalı (1).
İnsan Hakları	Savaşların olması (2), ırkçılık (1), ülkeler insan haklarına önem vermiyor (1), sömürgecilik (2), insan hakları korunmuyor (1), adaletin zayıf olması (1).	Birçok ülkede bu sorun yaşanmaktadır.(4), insanlar şiddet görüyor (2), zayıf eziliyor, güçlü korunuyor (1), Filistin'de insanlar öldürülüyor (1), Çin'de Uygur Türkleri baskı altında (1).	Caydırıcı cezalar verilmeli. (3), ortak politikalar (1), dünyada adil ve güçlü bir yargı (1), BM önemli görevler düşmekte (1).
Terör	Cahillik (1), devletler arası kışkırtma (1)	Birçok ülkede sorun (5), iç savaflara yol açıyor (2), insanların huzurunu bozuyor (2), can mal kaybına neden oluyor (3), çözüm bulunamayacak bir sistem (1), terörizm sürekli artıyor (1)	Ülkeler arası iş birliği (2), sorun çözülemiyor (1), ileri teknoloji (1), güçlü silahlar kullanılmalı (1).

Gençler insan hakları ihlallerini dünyada çok önemli bir sorun olarak görmemektedirler. Bu sorunun nedeni olarak savaşların olmasını (2); sonucu olarak ise bu sorunun dünyada birçok ülkede yaşandığını (4), insanların şiddet gördüğünü (2) ifade etmişlerdir. Bu sorunun çözüm yolu olarak ise caydırıcı cezalar verilmesi (3) gerektiğini belirtmişlerdir.

İnsan hakları sorunu ile ilgili bir öğrenci şunları ifade etmiştir: “*Bugün dünyada bence birçok insanın hakkı ihlal ediliyor. Özellikle savaş olan ülkelerde. Ancak sadece bu ülkelerde değil hemen hemen bütün ülkelerde insan hakları ihlal ediliyor*”(16/K).

Gençler ifadelerinde özellikle Ortadoğu ve savaş arasında sıkı bir ilişki kurmuşlardır. Ortadoğudaki olaylar ve savaş sonunda da insan hakları ihlalinin ortaya çıktığını ifade etmişlerdir.

Şekil 2. Uluslararası Sorunlar Arasında Kurulan İlişki

Bir öğrenci bu konu ile ilgili şunları ifade etmiştir: “*Ortadoğudaki olaylar savaşlara neden oluyor. Her savaşın sonunda da birçok insan hakları ihlalleri yaşıyor*” (16/E).

Tablo 6.

Uluslararası Problemlere Yönelik Oluşan Kavramların Kategorilere Göre Dağılımı

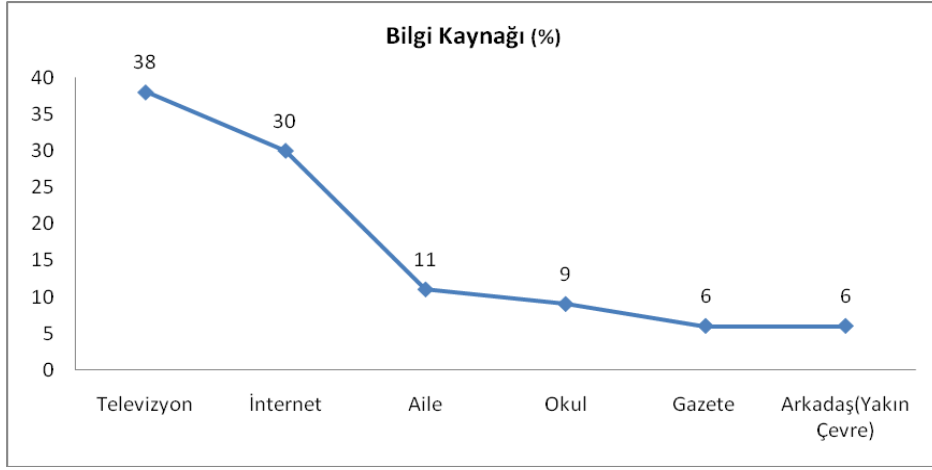
Problemler/kategoriler	Neden	Sonuç	Çözüm	Σ	
	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>		
Açlık	14	16	11	41	
Savaş	18	10	8	36	
Çevre sorunları	8	15	11	34	
Ortadoğu	11	14	8	33	
Ekonomi	4	17	4	25	
İnsan hakları	7	9	5	21	
Terör	2	13	3	18	
	Σ	64	94	50	208

Tablo 6’da görüldüğü üzere uluslararası problemler ile ilgili en fazla açlık, savaş ve çevre sorunları ile ilgili kavramların oluştuğu görülmektedir. Ortadoğu sorunu en önemli sorun olarak görülmesine rağmen bununla ilgili kavramlar çok fazla oluşmamıştır. Uluslararası problemler ile ilgili ise en az ise terör, insan hakları ve ekonomi ile ilgili kavramlar oluşmuştur. Kategorilere göre ise en fazla “sonuç” kategorisi ile ilgili kavramlar oluşurken en az ise “çözüm” kategorisi ile ilgili kavramların oluştuğu görülmektedir.

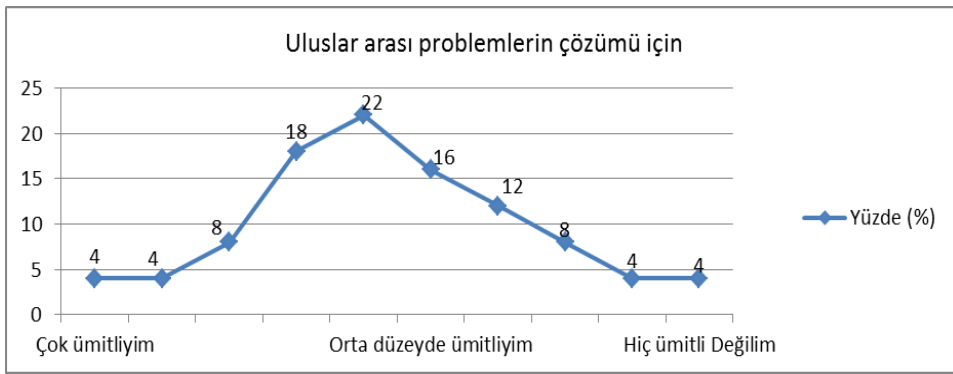
Grafik 3’te görüldüğü üzere gençlerin uluslararası konular hakkında temel bilgi kaynağını televizyon (% 38) ve internet (% 30) oluşturmaktadır. Bunun yanında gençlerin aile (% 11), okul (% 9) ve gazetelerden de (% 6) bilgi edindikleri görülmektedir.

Grafikte 4’de görüldüğü üzere gençler uluslararası sorunların yakın bir gelecekte çözüleceği konusunda genel olarak orta düzeyde ümitli olduklarını ifade etmişlerdir. Gençler çok düşük bir oranda (%7) hiç ümitli olmadığını ifade ederken yine düşük bir oranda (%4) çok ümitli olduğunu ifade etmişlerdir. Dünyadaki sorunların çözümü konusunda ümitli olan bir öğrenci şunları belirtmiştir: “Ben yakın

bir zamanda dünyadaki sorunların çözüleceğine inanıyorum. Ama bu tamamen yöneticilerin bir araya gelip görüşmeleri ile mümkün olabilir” (15/E). Dünyadaki sorunların çözümü konusunda ümitli olmayan bir genç ise şunları ifade etmiştir: “Dünyada ülkeler var oldukça savaş tehlikesi her zaman var olacaktır. Bu konuların asla çözüleceğini düşünmüyorum. Bunlar bazen azalabilir bazen artabilir ama asla tamamen çözülemez” (16/K).

Grafik 3. Gençlerin Uluslararası Konular Hakkında Bilgi Kaynakları

Grafik 4. Gençlerin Uluslararası Sorunların Çözümüne İlişkin Düşünceleri

Sonuç ve Tartışma

Türkiye'yi ilgilendiren en önemli problem olarak terör görülmektedir. Bu sorunun nedeni konusunda gençlerin çok fazla kavram oluşturamadıkları tespit edilmiştir. Temel neden olarak diğer devletlerin etkisi gösterilmiştir. Bu sorun ile ilgili en fazla sonuç kategorisinde kavramlar oluşmuştur. Terörün sonucu olarak askerlerimizin şehit edilmesi ve ülke açısından büyük sıkıntılar doğurması ifade edilmiştir. Çözüm olarak, ülke içerisinde birlik beraberlik ve güçlü bir orduya sahip olunması gerektiği önerilmiştir.

Gençlerin, Türkiye açısından önemli gördükleri öncelikli diğer problemler ise, işsizlik ve şiddettir. İşsizliğin nedenleri konusunda fazla kavram oluşmadığı en fazla sonuç kategorisi ile ilgili kavram oluştuğu görülmüştür.

İşsizlik sorunun nedeni olarak istihdam alanların olmaması gösterilmiştir. Aile içerisinde sorunların yaşanması, boşanmaların olması, şiddetin olması bu soruna bağlı temel sonuçlar olarak ifade edilmiştir. Gençler fabrikalar açılarak bu sorunun giderileceğini düşünmektedir. Şiddet ile ilgili yine en fazla sonuç kategorisinde kavramların oluştuğu görülmektedir. Gençler işsizliğin sonucu olarak şiddetin doğduğunu ifade etmişlerdir. Şiddete bağlı olarak kadınların şiddet altında olduğunu ve öldürüldüğünü, bununla ilgili haberleri her gün basından duyduklarını ifade etmişlerdir. Gençler bu sorunun ancak caydırıcı cezalar verilerek çözüleceğine inanmaktadırlar.

Bu araştırmada gençlerin en az önemli gördükleri problemler arasında hoşgörüsüzlük yer almaktadır. Bunun yanında Türkiye'de sağlık ve çevre sorunları da gençler tarafından öncelikli sorunlar olarak görülmemektedir. İnsan hakları ve eğitim ise orta düzeyde sorunlar olarak görülmektedir. Tüm bu sorunlar ile ilgili en fazla sonuç kategorisinde, en az neden kategorisinde kavram oluştuğu ulaşılan diğer bir sonuçtur. Bu durumun temel nedeni, ifade edilen sorunların toplumda somut olarak görülmesi, nedenlerinin ise geçmişe bağlı daha karmaşık bir yapıdan kaynaklanıyor olması olabilir.

Gençler ulusal konular hakkında bilgileri büyük oranda televizyondan ve internetten elde ettiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında aile, okul ve gazete diğer bilgi kaynaklarıdır.

Günümüz toplumlarında bireylerin hayata ilişkin bilgilendirilmesi, ailelerden çok, kitle iletişim araçları tarafından yerine getirilmektedir. Toplumsal normların ve anlamların hızla değişmesi, yeni kuşaklar için, ebeveynlerin, yol gösterme ve kültür aktarma işlevlerini yerine getirememelerine neden olmaktadır. Bu durumun bir sonucu olarak, modern toplumlarda gençler çevrelerinden ve kitle iletişim araçlarından etkilenmektedirler. Geleneksel toplumların aksine, bireyler, kentlerde giderek çevreden ve arkadaş ortamlarından yalıttıklarından, gençlerin hayata ilişkin zihinsel temsilleri, büyük ölçüde kitle iletişim araçlarını, özellikle de kolay ulaşılması nedeniyle televizyonu temel bilgi aracı olarak kullanmaktadır (Demir, 2007). Ancak televizyon ve internetten gençlerin her türlü doğru ya da yanlış bilgiye ulaşabileceği düşünüldüğünde ailenin ve okulların bu konuda temel sorumluluğu üzerine alması gerekir. Özellikle okullar vatandaşlık bilincinin geliştirilmesinde, doğru bilginin aktarılmasında özel ve tarihî bir sorumluluğa sahiptirler (Dayton, 1995; Dewey, 1916).

Gençler ulusal sorunların yakın bir gelecekte çözümü konusunda ümitli olduklarını ifade etmişlerdir. Ancak uluslar arası sorunlar konusunda ise orta düzeyde ümitli olduklarını belirtmişlerdir. Gençlerin ulusal sorunların yakın bir gelecekte çözüleceğine olan ümitleri daha fazladır.

Çalışmada uluslararası konular hakkında ulaşılan sonuçlar ise şu şekildedir: Uluslararası alanda Ortadoğu sorunu önemli bir problem olarak görülmekte bunun temel nedeni olarak ise devletler arası çıkar çatışması ve İsrail işaret edilmektedir. Ortadoğu en önemli sorun olarak ifade edilmesine rağmen bununla ilgili neden, sonuç ve çözüm kategorisinde çok fazla kavramların oluşmadığı tespit edilmiştir.

Gençlerin dünyada önemli gördükleri diğer bir problem ise savaş tehlikesidir. Gençler bunun başlıca nedeni olarak büyük devletleri ve çıkar çatışmasını göstermiş; sonucu olarak da maddi ve manevi kayıpların olmasını ve ülkemizin de bu sorundan

etkilenebileceğini ifade etmişlerdir. Bu sorunun çözüm yolu olarak ise uluslararası bir komisyon kurulması ve devletlerin bir araya gelmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu sorun ile ilgili en fazla neden kategorisinde kavramların olduğu en az ise çözüm kategorisinde kavramların olduğu belirlenmiştir.

Gençler, aşırı nüfus artışını açlığın temel nedeni olarak gösterirken sonucu olarak ise çocukların ve insanların öldüğünü, dünyada açlığın büyük bir sorun olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunun çözüm yolu olarak ise ülkeler arası iş birliğini önermişlerdir. Uluslararası sorunlar içerisinde en fazla açlık sorunu ile ilgili kavramların olduğu tespit edilmiştir.

Çevre sorunları ve ekonomik kriz dünyada orta düzeyde öncelikli bir sorun olarak ifade edilmiştir. Gençler insan hakları ihlallerini ve terörü dünyada çok önemli bir sorun olarak görmemektedirler. Sorunlar içerisinde en az insan hakları ve terör ile ilgili kavramların olduğu belirlenmiştir.

Ulusal sorunlar ile ilgili oluşan kavramların sayısı 335 iken uluslararası sorunlar ile ilgili oluşan kavramların sayısı 208'dir. Ulusal sorunlarda en az neden kategorisinde kavramlar oluşurken; uluslararası sorunlarda ise en az çözüm kategorisinde kavramlar oluşmuştur.

Ulusal sorunlarda olduğu gibi uluslararası sorunlarda da yine gençlerin temel bilgi kaynağı televizyon ve internettir.

Bu sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur:

Gençler ulusal ve uluslararası konular hakkında bilgi sahibidir. Ancak bu konularda bilgi kaynağının önemli bir bölümünü televizyon ve internet oluşturmaktadır. Bu da beraberinde gençlerin gerçekle ilgisi olmayan bilgilere sahip olmasına neden olmaktadır. Özellikle planlı eğitim-öğretim faaliyetlerinin yapıldığı okullarda gençlere (öğrencilere) bu konuda bilgiler verilmeli aynı zamanda medya-okuryazarlığı becerisine sahip bireyler yetiştirilmelidir. Ulusal ve uluslar arası konular tartışılmalı bu konuda bir farkındalık oluşturulmalıdır.

Gençlerin ulusal ve uluslararası sorunlar konusunda özellikle sonuç kategorisinde daha fazla kavram oluşturduğu görülmektedir. Gençler, sorunların

nedenleri konusunda ise çok fazla kavram oluşturamamaktadır. Bunun temel nedeni bu konudaki bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Yeni yetişen nesle bu sorunların farklı nedenleri konusunda bilgiler verilmelidir.

Gençler bütün dünyada büyük bir sorun olan çevre sorunlarını ve insan hakları ihlallerini öncelikli bir sorun olarak görmemektedirler. Bu konularda hem basında hem okullarda hem de aile içerisinde gençlerin dikkatini çekecek birtakım etkinliklere yer verilmelidir.

Bu çalışma sosyal bilimler lisesinde öğrenim gören öğrenciler ile yapılmıştır. Aynı çalışma farklı lise türlerindeki öğrenciler ile veya farklı ülkelerdeki gençler ile yapılabilir ve sonuçlar karşılaştırılabilir.

Kaynakça

- Angvik, M. and von Borries, B. (Eds.) (1997). *Youth and history: A comparative European survey on historical consciousness and political attitudes among adolescents* (Vol. A-B) Hamburg: Korber - Stiftung.
- Ansell, N. (2005). *Children, Youth & Development*. Londra: Routledge.
- Arches, J., and Fleming, J. (2006). *Young People and Social Action: Youth Participation in The United Kingdom and United States*, New Directions For Youth Development, 111, 81-90.
- İnsani Gelişme Raporu. (2008). “*Türkiye’de Gençlik*”, BM Kalkınma Programı (UNDP), Desen Ofset, Ankara.
- Bassegy, M. (1999). *Case study research in educational settings*. USA: OpenUniversity.
- Biesta, G. (2007). Education and the democratic person: Toward a political conception of democratic education. *Teachers College Record* 109, no. 3: 740–69.
- Cohen, L. and Manion, L. (1997). *Research methods in education*. London: Routledge.

- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education* 6th Edition
London: Routledge Falmer.
- Davies, I., and Issitt, J. (2005). Reflection on citizenship education in Australia, Canada and England. *Comparative Education* 41, no. 4: 389–410.
- Dayton, J. (1995). Democracy, Public Schools and the Politics of Education. *Review Journal of Philosophy and Social Sciences*, XV:135-156.
- Demir, N. K. (2007). Elazığ’da Kurtlar Vadisi Dizisinin Alınlanması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(2):251-266
- Denzin, N. K. and Lincoln, Y. S. (1996). *Strategies of qualitative inquiry*. London: Sage Publications.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2006). ‘Dokuzuncu Kalkınma Planı; 2007-2013’ Ankara
- Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. London: Macmillan.
- Ely, M.; Anzul, M.; Friedman, T.; Garner, D. and Steinmetz, A. (1998). *Doing qualitative research: circles within circles*. London: The Falmer.
- Fyfe, I. (2007). Hidden in the curriculum: Political Literacy and Education for Citizenship in Australia. *Melbourne Journal of Politics*, Vol. 32, pp. 110-134.
- Gençlik ve Birleşmiş Milletler. (2007). ‘11 Indicators of a National Youth Policy’
http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/CoE_indicators.pdf.
- Kerr, D. (1999). *Citizenship Education: an International Comparison*.
- Lopez, M. H.; Kirby, E. & Sagoff, J. (2005). *The youth vote 2004 (Fact sheet)*. Medford, MA: CIRCLE. Available www.civicyouth.org/?p=8
- Lopez, M. H.; Marcelo, K. B. & Kirby, E. H. (2007). *Youth voter turnout increases in 2006. (CIRCLE Fact Sheet)*. College Park MD: Center for Information and Research on Civic Learning and Engagement.
- May, T. (1996). *Social research –issues, methods and process-*. Buckingham: Open University.

- Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, I. Gençlik Şûrası, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1989.
- Özer, Y.E. (2011). Gençlerin Toplumsal Yaşama Katılımı ve Yerel Yönetimlerin Rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:26, Sayı:1, Yıl:2011, ss.43- 65.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. USA: Sage.
- Ritchie, J. and Lewis, J. (2003). *Qualitative research practice : a guide for social science students and researchers*. London SAGE.
- Robson, C. (2001). *Real world research*. Oxford: Blackwell.
- Schusler, T.M. and Kasny, M. E. (2008). *Youth Participation in Local Environmental Action: an Avenue for Science and Civic Learning?*, Participation And Learning, 268–284.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- TDK. (1992). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Torney-Purta, J., J. Schwille, and Amadeo, J-A. ed. (1999). *Civic education across countries: Twenty-four national case studies from the IEA civic education project*. Amsterdam: IEA.
- Torney-Purta, J.; Lehmann, R.; Oswald, H. & Schulz, W. (2001). *Citizenship and education in twenty-eight countries*. Amsterdam: International Association for the Evaluation of Education Achievement.
- Tuik (2012). *Türkiye istatistik kurumu verileri*. (<http://www.tuik.gov.tr/>).
- Yentürk, N. Kurtaran Y. ve Nemutlu, G. ve (2008). ‘Gençler Hakkında, Gençlik İçin, Gençlerle’. *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları Kitabı*. Bilgi Yayınları. İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Summary

**CITIZENS OF THE FUTURE: HOW DO THE YOUNG PERCEIVE
NATIONAL and INTERNATIONAL PROBLEMS?¹**

Zafer KUŞ²

Kadir KARATEKİN³

Zihni MEREY⁴

Introduction

An active citizen is a citizen, who is aware of the problems of her/his society, can contend with these problems and contribute to the society and common processes by participating in them. The participation and skill of the young to reveal their opinions could only be possible through the increase of their interest, knowledge and awareness levels. In this respect, the young-aimed programs and the process of education should complete one another. If we want to raise active citizens who can understand, interpret national and international events, and contribute to the solution, we should enable the young to have information about national and international issues. The number of studies regarding especially the thoughts of the young related with national and international events, whether they follow these subjects or not, if they do, through which sources they usually attain these subjects is very limited in our country. Considering this deficiency, this study aims to determine the thoughts of secondary education students related with national and international problems and their information sources on these subjects.

¹ The study was presented in IV. International Congress of Education Research. 4-7 May 2012. Yildiz

² Dr., Ahi Evran University, Education Faculty, Department of Social Studies, zaferkus@gmail.com.

³ Dr., Kastamonu University, Education Faculty, Department of Classroom Teaching, kadirkaratekin@gmail.com

⁴ Dr., Yüzüncü Yıl University, Education Faculty, Department of Social Studies, zihnimerey@hotmail.com

Method

Case study, which is among the qualitative study patterns, was used in the study. The study group consists of students aged 14, 15 and 16, who receive education in Social Science High School in the Province of Kırşehir.

The data collection tool that was used in the study was developed by researchers. The data collection tool was designed as two dimensions. In the first dimension, students were required to write down the primary problems related with Turkey in an order of priorities and make an explanation. In the second dimension, on the other hand, they were required to write down the primary international problems in an order of priorities and explain their opinions about the information sources on these subjects and solution of national problems in the near future. The written documents that were obtained were analysed by using content analysis.

Discussion and Conclusion

Terror is considered to be the most important problem of Turkey. The reason of this problem is related with the fact that the young cannot frequently form concepts. The main reason of this condition is the effect of other states. The greatest number of concepts is formed in the category of conclusion on this issue. The outcome of terror is expressed as the martyrization of our soldiers and the great problems imposed on our country. As well as the need for unity and solidarity within the country, a strong army is suggested as a solution.

Other primary problems that are considered important by the young in terms of Turkey are unemployment and violence. It is seen that not sufficient numbers of concepts are formed regarding the reasons of unemployment and the greatest number of concepts is observed in the category of conclusion. The reason of this problem is related with the lack of employment areas. Intrafamilial problems, divorces and violence are expressed as the basic results of this problem. The young believe that this problem could be surmounted when factories are established. It is

observed that the greatest number of concepts regarding violence is in the category of conclusion, as well. The young stated that violence is caused by unemployment and that women are under violence and get murdered because of violence; news that are related with this issue are on the media everyday. They believe that this problem could only be solved through intimidating punishments.

In this study, intolerance is among the least considered problems by the young. In addition to this, health and environmental problems in Turkey are not considered to be primary problems by the young. On the other hand, problems about human rights and education are considered to be moderate-level problems.

The young indicated that they usually obtain the information about national issues via television and internet. In addition to this, family, school and newspapers are other information sources.

The young stated that they feel hopeful about the solution of national problems in the near future. However, they stated that they feel moderately hopeful about the international problems. Their hopes regarding the solution of national problems in the near future are greater.

The results that were obtained in the study in relation with international issues are as follows: The Middle East problem is considered important in the international area and the main reason of this condition is indicated to be the interstate conflict of interest and Israel. Even though the Middle East is indicated as the most important problem, it is determined that there is a limited number of concepts regarding this issue in the category of cause, effect and solution.

Another problem that is considered to be important by the young is the threat of war in the world. The young indicated that the primary reason of this problem is the strong states and their conflicts of interest; and that it would cause material and moral losses and our country would be affected by this as a consequence. The establishment of an international commission and the league of states were specified as the solution of this problem. Regarding this problem, it was determined that while

the greatest number of concepts is formed in the category of cause, the least number of concepts is formed in the category of solution.

While the young indicated the excessive population growth to be the main reason of poverty, they stated that children and people die, and hunger becomes a great problem in the world as a consequence. They suggested international cooperation for the solution of this problem. It was determined that among the international problems, the greatest number of concepts is formed in relation with the problem of poverty.

Environmental problems and economic crisis were expressed as moderate-level primary problems in the world. The young do not consider human rights violations and terror as very important problems in the world. It was determined that among the problems, the least number of concepts is formed in relation with human rights and terror.

While the number of concepts that were formed in relation with national problems is (335), the number of concepts that were formed in relation with international problems is (208). While the least number of concepts are formed in the category of cause in national problems, it is formed in the category of solution in international problems. Just like in the national problems, the main information source for the young regarding international problems is television and internet.